

Vaaliviranomaisten kouluttaminen

Kvaalk 19.12.2024 § 48
599/00.00.00.00/2024

Valmistelija

vt. hallintojohtaja Pirkkalainen Tarja

Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että

- vaalilautakuntien jäsenet ja varajäsenet,
- vaalitoimikuntien jäsenet ja varajäsenet,
- yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat sekä
- kotiaänestyksen vaalitoimitsijat

ovat tietoisia tehtävistään ja vastuistaan.

Tätä varten keskusvaalilautakunnan tai sen henkilöstön tulee:

- 1) jakaa hyvissä ajoin ennen vaaleja asianomaisille viranomaisille oikeusministeriön laatimat vaaliohjeet ja VAT-ohjeet.
- 2) kouluttaa mainitut kunnan muut vaaliviranomaiset tehtäviinsä. Koulutuksessa on hyvä käydä havainnollisesti läpi eri äänestysmenettelyt ja keskustella niiden yksityiskohdista. Edellä mainittuja vaaliohjeita ja VAT- ohjeita voidaan käyttää apuna koulutuksessa. Eduskunnan oikeusasiamiehen tarkastuskertomuksen EOAK/3250/2021 mukaan vaalikoulutuksissa voisi olla aiheellista yleisesti käsitellä valmistautumista vaihteleviin vuorovaikutustilanteisiin erilaisten äänestäjien kanssa.
- 3) olla koko vaalien ajan kunnan muiden vaaliviranomaisten tavoitettavissa näiden kysymyksiä varten.

Oikeusministeriön vaalikoulutus vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten tapahtuu verkkokoulutuksena. Ministeriö laatii vaalikoulutuskokonaisuuden, joka tulee kaikkien kuntien katsottavaksi verkkoon helmikuussa 2025. Tarkoitus on, että kukin kunta käy läpi ja suorittaa vaalikoulutuksen omatoimisesti haluamanaan ajankohtana.

Vaalikoulutuskokonaisuudessa käydään läpi vaaliohjeissa ja VAT-ohjeissa selostettuja asioita:

- kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät,
- ennakkoäänestyksen järjestäminen,
- vaalipäivän äänestyksen järjestäminen,
- vaalitietojärjestelmän käyttö, mm.:
 - ehdokastietojärjestelmä,
 - äänioikeustietojärjestelmä yleisessä ennakkoäänestyspaikassa,
 - äänioikeustietojärjestelmä keskusvaalilautakunnassa ("jälkikirjaukset"),
 - äänioikeustietojärjestelmä ("sähköinen vaaliluettelo"), paikallinen tallennus ja sähköinen vaalipöytäkirja vaalilautakunnassa,
 - tuloslaskentajärjestelmä keskusvaalilautakunnassa (ennakkoäänten laskenta, alustava laskenta ja tarkastuslaskenta). Tämän lisäksi ministeriö järjestää verkossa kaksikielisiä vaalikoulutusklinikoita, joissa kunnat voivat

esittää vaalikoulutuskokonaisuutta sekä vaali- ja VAT-ohjeita koskevia kysymyksiä. Vaalituki ilmoittaa kunnille vaalikoulutuskokonaisuuden ja koulutuslinikoiden verkkolinkit, klinikoiden tarkemmat ajankohdat sekä muut tarvittavat ohjeet erikseen.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiäänestyksen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunta voi käyttää koulutusmateriaalina esimerkiksi oikeusministeriön verkkokoulutusta, vaaliohjeita ja VAT-ohjeita.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta, jossa voi harjoitella eri osajärjestelmien käyttöä, on kuntien käytettävissä vaalituen myöhemmin ilmoittamina ajankohtina.

Kenraaliharjoitukset pidetään seuraavasti:

– ennakkoäänestyksen kenraaliharjoitus tiistaina 18.3.2025 ja

– laskennan ja sähköisen vaaliluettelon käytön kenraaliharjoitus torstaina 20.3.2025.

Esittelijä

puheenjohtaja

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta päättää,
1. suunnitella ja varata ajat vaalikoulutusta varten,
2. että kenraaliharjoituksiin tiistaina 18.3.2025 ja torstaina 20.3.2025 osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.
3. että verkkokoulutuskokonaisuudesta ja sen suorittamisesta tiedotetaan vaalitoimitsijoille.
4. valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteerin tai hänen varahenkilönsä hoitamaan koulutusjärjestelyt (kutsut, ohjeiden jakaminen, tietojärjestelmät).

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.
4. Hyväksyttiin.